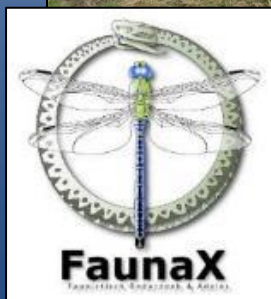

Natuurtoets

Rho Adviseurs

Ontwikkeling Lange Jerden 2 te Sloten

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Rho Adviseurs Ontwikkeling Lange Jerden 2 te Sloten

Gorredijk, april 2019

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Lange Jerden 2 te Sloten. Rapport 19051. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Vrijblijvende aanbeveling inrichting erf/landschap	6
2.2.3	Overige (broed)vogelsoorten.....	6
2.3	Zoogdieren	7
2.3.1	Vleermuizen	7
2.3.2	Overige zoogdieren	8
2.4	Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden.....	9
2.5	Gebiedsbescherming.....	10
2.6	Houtopstanden	10
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	11
3.1	Overzicht beschermde soorten	11
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	11
3.2.1	Jaarrond beschermde nesten (kerkuil en gierzwaluw)	11
3.2.2	Algemene broedvogels	12
3.2.3	Vleermuizen	12
3.2.4	Grote modderkruiper	12
3.2.5	Weidevogelkansgebied	12
3.2.6	Zorgplicht	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	13
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	14
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -

Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

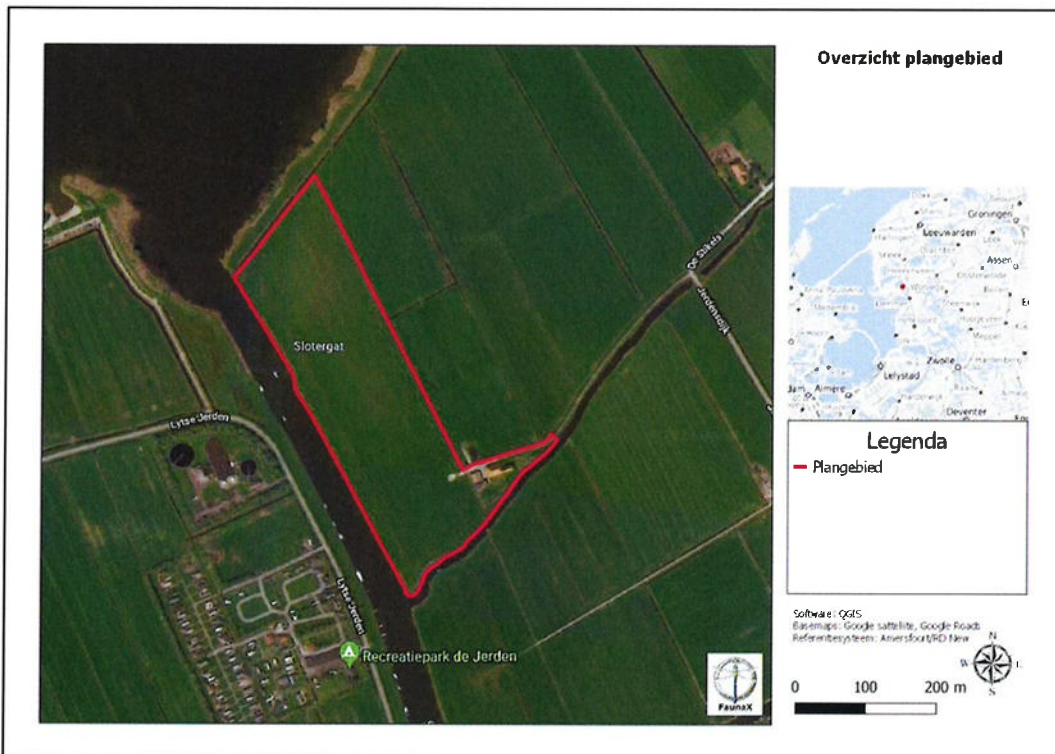
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Zeilschool voornemens de gebiedsbestemming van het perceel Lange Jerden 2 en het aanliggende weiland te Sloten te veranderen van agrarisch naar recreatief. Hierbij is de Zeilschool voornemens de bestaande boerderij te verbouwen en een haventje voor eigen gebruik te realiseren in het weiland.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied Lange Jerden 2 te Sloten (rood gemarkeerd) (Bron: Zeilschool de Stipe).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 28 maart 2019 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (8,6°C, windkracht 2, vrijwel geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied bestaat uit een kop-hals-romp boerderij met een woonhuis en een stalling op het perceel Lange Jerden 2. Ten westen van deze boerderij staat een schuur, een tweede stalling en een loods. Hiernaast valt het weiland ten westen van dit perceel ook binnen het plangebied. Het plangebied grenst aan de westkant aan het Slaettemer Gat en aan de zuidkant aan een opvaart van het Slaettemer Gat. Ten noorden grenst het plangebied aan een sloot en het Slotermeer. Ten oosten van het weiland ligt een sloot die een verbinding vormt tussen het slotermeer en de opvaart van het Slaettemer Gat. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch gebied doorkruist met sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het verbouwen van de bestaande boerderij tot groepsaccommodatie, waarbij het karakter van de boerderij behouden zal blijven. Het woonhuis zal opgeknapt en gemoderniseerd worden waarna dit recreatief gebruikt zal worden. Hiernaast wordt de schuur gesloopt en wordt er een haven aangelegd in het weiland aan de opvaart van het Slaettemer Gat. Er wordt vanuit gegaan dat er bomen geplant zullen worden.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie van het plangebied wordt gevormd door kruidenrijk grasland op het weiland en oevervegetatie ten zuiden en westen van het plangebied. Het plangebied bestaat uit een voedselrijke bodem met algemenere plantensoorten als Engels raaigras, straatgras, paarse dovenetel, grote brandnetel, smalle weegbree, speerkruid, madeliefje, paardenbloem, kleeftkruid en braam (spec.). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

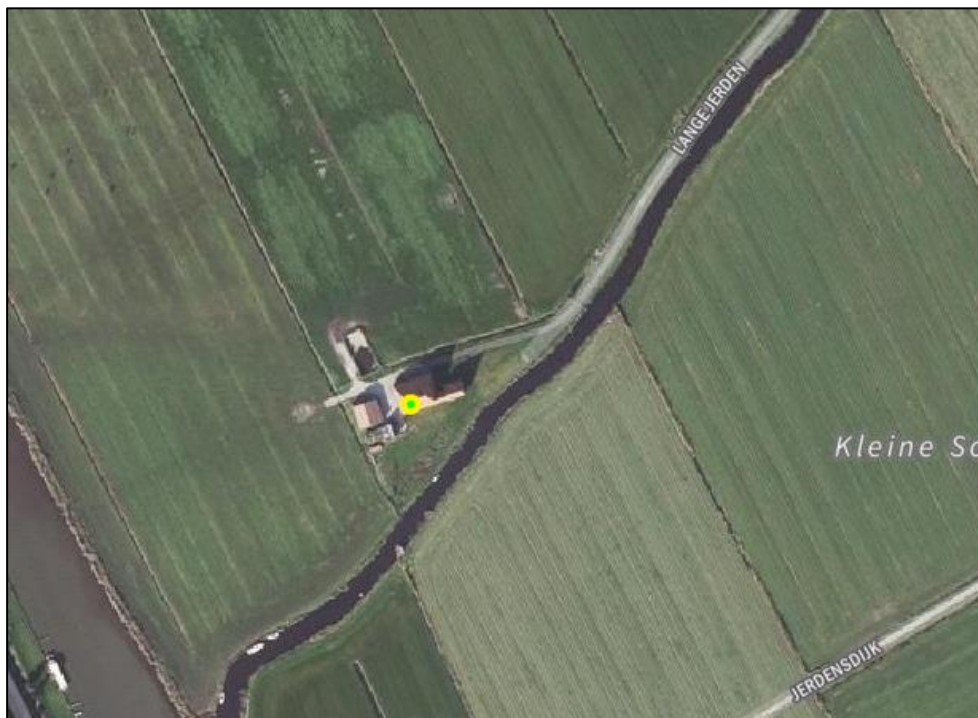

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: grote brandnetel, speenkruid, kleeftkruid en speerdistel.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Tevens zijn er ook enkele soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn die in gebouwen broeden, zoals de kerkuil, de gierzwaluw en de huismus. Binnen het plangebied komen geen bomen voor. De boerderij en omringende bebouwing zijn wel geschikt bevonden als potentiële nestlocatie voor soorten als kerkuil en gierzwaluw. Voor de kerkuil zijn er voldoende invlieg-/uitvliegopeningen aangetroffen rond de boerderij en zijn er binnen de boerderij potentiële rustplaatsen aangetroffen in combinatie met van kerkuil afkomstige braakballen (figuur 2.3.). Dit correspondeert met waarnemingen binnen de directe omgeving (bron: NDFF) en door de mede-eigenaar van het gebied. Het voorkomen van een vaste rust- of verblijfplaats van deze soort kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. Ook voor de gierzwaluw zijn er potentiële verblijfplaatsen met geschikte invlieg-/uitvliegopeningen aangetroffen. Er zijn veel kieren en gaten aangetroffen tussen de dakpannen op de boerderij, welke voldoen aan de eisen van de soort. Hiernaast zijn er dakpannen aangetroffen waarvan het lijkt alsof deze zijn ontworpen als nestgelegenheid voor soorten als gierzwaluw. Vlak onder deze dakpannen zijn ook uitwerpselen aangetroffen. Het voorkomen van gierzwaluw binnen het gebied kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. Hoewel het plangebied over voldoende mogelijkheden voor verblijfplaatsen beschikt, is het plangebied voor de soort huismus niet geschikt bevonden door het ontbreken van geschikte dekking (foerageergebied) zoals groenblijvende struiken, hagen of klimop. De soort is tijdens het veldwerk ook niet waargenomen. Uitgaande van het principeverzoek dat aan de gemeente verstuurd is, is het plangebied recent kaal gemaakt door vegetatie te verwijderen. Hiermee is waarschijnlijk een essentieel foerageergebied van de huismus verloren gegaan. In de NDFF staat een waarneming van nestbezoekende huismussen, waaruit kan worden opgemaakt dat de huismus in het verleden wel in het plangebied gebroed heeft.

Figuur 2.2.: In de NDFF staat een waarneming van nestbezoekende huismussen welke zich binnen het plangebied bevindt. Door de afwezigheid van bomen en struiken vormt het plangebied op het moment van schrijven echter geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Figuur 2.3. Invlieg-/uitvliegopeningen voor de kerkuil en/of gierzwaluw, een braakbal en een zwaluwnest in de schuur.

2.2.2 *Vrijblijvende aanbeveling inrichting erf/landschap*

Ten tijde van het veldbezoek is geconstateerd dat het plangebied naar alle waarschijnlijkheid een essentieel foerageergebied voor de soort huismus is geweest. Echter, doordat recent de bomen binnen het gebied verwijderd zijn, is dit gebied verloren gegaan. Door tijdens de inrichting van het gebied rekening te houden met bepaalde elementen die voor deze soort van belang zijn, kan het gebied opnieuw de functie van essentieel foerageergebied voor de soort huismus vervullen. Zo is de huismus allereerst afhankelijk van geschikte nestgelegenheid. De dakpannen die op dit moment op de boerderij te vinden zijn, zijn hier uitermate geschikt voor. Daarnaast heeft de soort huismus groenblijvende begroeiing dichtbij de nestgelegenheid nodig; foerageergebied en dekking. Zo kan gedacht worden aan stekelige struiken, groenblijvende hagen en klimplanten. Ook het voorkomen van enkele (niet te veel) grote bomen kan van belang zijn voor het instandhouden van insectenpopulaties, welke voornamelijk als voedsel dienen voor jonge huismussen. Verder is deze soort afhankelijk van enkele droge, zanderige plekken voor het nemen van stofbaden en plaatsen waar geschikt drinkwater te vinden is. Deze plekken zoekt de soort binnen 1 à 2 meter van dekking zoals de groenblijvende hagen en klimplanten. Wanneer aan deze habitateisen wordt voldaan, kan dit gebied opnieuw een rol als essentieel foerageergebied voor de soort huismus vullen.

2.2.3 *Overige (broed)vogelsoorten*

Naast jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze nesten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Ten tijde van de quickscan werden soorten als de graspieper, meerkoet, veldleeuwerik, kievit, fuut en witte kwikstaart aangetroffen. Deze soorten kunnen potentieel in het plangebied tot broeden komen.

Vooraf de oever van het Sleattemer Gat waar veel riet groeit biedt veel mogelijkheden voor soorten als fuut en meerkoet. Hiernaast zijn er binnen de boerderij ook resten van een kauwen ei (figuur 2.4) en meerdere boerenwaluwnesten aangetroffen. Ook is er in de schuur een nest aangetroffen dat mogelijk door de witte kwikstaart wordt gebruikt.

Figuur 2.4. Het plangebied biedt veel mogelijkheden voor broedvogels. V.l.b.n.r.o: een restant van een kauwen ei, riet op de oever van het Sleattemer Gat, fuut en witte kwikstaart.

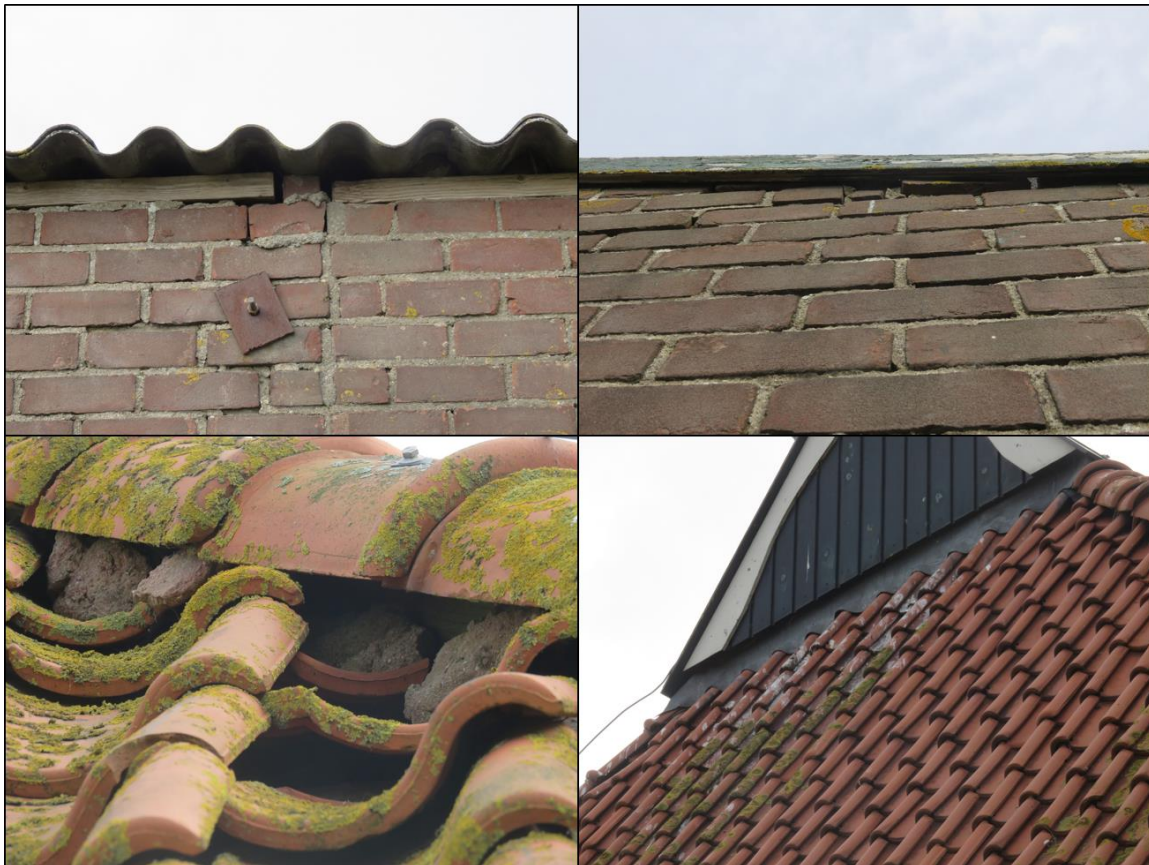
- Er zijn mogelijkheden aangetroffen binnen het plangebied voor soorten waarvan de nesten jaarronde bescherming genieten (kerkuil en gierzwaluw). Het voorkomen van verblijfplaatsen van deze soorten kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten weliswaar geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Onder de dakpannen van de boerderij zijn echter toegankelijke ruimtes aanwezig welke als verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen functioneren (figuur 2.5). Dit correspondeert met meerdere waarnemingen van soorten als meervleermuis vlak buiten het plangebied (bron: NDFF). Tevens kan niet worden uitgesloten dat de spouwmuur toegankelijk is. Hierdoor kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied niet in zijn totaliteit worden uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden afhankelijk van de soort waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Het Sleattemer Gat en de opvaart die naast het plangebied ligt vormen waarschijnlijk essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden voor soorten als watervleermuis en meervleermuis. Dit correspondeert met meerdere waarnemingen van deze soorten vlak buiten het plangebied (bron: NDFF). Negatieve effecten op deze vliegroutes en/of foerageergebieden als gevolg van de werkzaamheden kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.5. Rond de boerderij zijn kieren en holten aanwezig die de mogelijkheid geven voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van verblijfplaatsen van beschermde soorten zoogdieren, zoals de boommarter, otter en waterspitsmuis, kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen (ontbreken grote boomholten en burgten, ruigten en geschikte, permanente wateren binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden). Door het voorkomen van veel riet rondom het Slotermeer, zou dit wel een potentieel leefgebied voor de zeer zeldzame en kwetsbare Noordse woelmuis kunnen vormen. Deze rietlanden vallen echter buiten het plangebied. Het voorkomen van deze soort in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Binnen het plangebied kunnen wel lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals de steenmarter en veldmuis.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de boerderij in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op vliegroutes en/ of foerageergebieden van vleermuizen binnen en/of vlak buiten het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid tevens enkele lichter beschermde zoogdiersoorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen, amfibieën en ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in en buiten het plangebied, is het uitgesloten dat er in het plangebied beschermde amfibieën, mollusken of libellen(larven) voorkomen. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten. Ten noorden en ten oosten van het plangebied bevinden zich sloten die mogelijk als verblijfplaatsen van de soort grote modderkruiper kunnen functioneren (figuur 2.6). Deze soort is voornamelijk te vinden in kleine, stilstaande watergangen met een goed ontwikkelde sliblaag. Deze kenmerken zijn te vinden in de hierboven genoemde sloten. Dit correspondeert met waarnemingen uit de regio uit vergelijkbare sloten (bron: NDFF). Het voorkomen van deze soort binnen het plangebied kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. Voor andere, meer algemene, (vrijgestelde) soorten die rond het Sleattemer Gat aangetroffen kunnen worden, zoals gewone pad, geldt de zorgplicht (Bijlage I).

Figuur 2.6. Potentiële leefgebieden van de grote modderkruiper binnen het plangebied.

- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen, amfibieën en ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van de grote modderkruiper binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde amfibieënsoorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied. Wel valt het gebied binnen de begrenzing van een weidevogelkansgebied (bron: weidevogelgebieden Fryslân).

- Voor wat betreft het plangebied is er sprake van gebiedsbescherming in de vorm van een weidevogelkansgebied.

2.6 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. In het geval van de beoogde werkzaamheden worden er geen bomen gekapt omdat dit reeds is gebeurd. Hierdoor vallen deze werkzaamheden niet onder een meld- of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- of herplantingsplicht, omdat er geen bomen worden gekapt.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Vogels	Gierzwaluw en kerkuil	Mogelijk	X				Voorkom negatieve effecten. Anders → Nader onderzoek
Vogels	Weidevogels (kansgebied)	Ja	X				Nader onderzoek waarden weidevogelkansgebied
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Voorkom negatieve effecten. Anders → Nader onderzoek verblijfplaatsen. Voorkomen lichtuutstraling boven Sleattemer Gat en opvaart. Anders → Nader onderzoek vliegrouete
Vissen	Grote Modderkruiper	Mogelijk		X			Bestaande sloten niet aanpassen. Anders → Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kaders van de natuurwetgeving, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Jaarrond beschermde nesten (kerkuil en gierzwaluw)

Tijdens het veldbezoek zijn kieren en gaten in en rondom de boerderij aangetroffen die mogelijk een verblijfplaats voor de gierzwaluw kunnen vormen. Er wordt aanbevolen nader onderzoek uit te voeren om het voorkomen van verblijfplaatsen van gierzwaluwen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van drie avondbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, begin juni tot half juli). Ook is het voorkomen van een nestlocatie van de kerkuil niet op voorhand uit te sluiten door de aanwezigheid van geschikte in-/ en uitvliegmogelijkheden, rustmogelijkheden en braakballen binnen de boerderij. Wij adviseren dan ook om het voorkomen van een nestlocatie van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van één veldbezoek (begin april tot eind augustus).

3.2.2 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen tevens vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen in de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt. De verwachting is echter dat er verspreid over het plangebied broedgevallen zullen zijn.

3.2.3 Vleermuizen

In en rondom de de boerderij zijn geschikte kieren en gaten aangetroffen waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Om deze reden adviseren wij nader onderzoek uit te voeren om het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van vier veldbezoeken, verdeeld over twee bezoeken in de kraamtijd (15 mei-15 juli) en twee bezoeken in de paartijd (15 augustus-1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging.

Het Sleattemer Gat en de opvaart die hierop aansluit vormen vlak buiten het plangebied waarschijnlijk essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden voor soorten als meervleermuis en watervleermuis. Door de bescherming die deze gebieden dragen onder de Wet natuurbescherming, adviseren wij om negatieve effecten op de mogelijke vliegroutes en/of foerageergebieden boven het Sleattemer Gat en de opvaart te voorkomen. Deze negatieve effecten bestaan voornamelijk uit lichtuitstraling boven de mogelijke vliegroutes en/of foerageergebieden door bijvoorbeeld bouwlampen. Wanneer het voorkomen hiervan niet mogelijk is, adviseren wij nader onderzoek aan om het voorkomen van vliegroutes en/of foerageergebieden vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek bestaande uit 2 veldbezoeken (1 april-15 augustus met een periode van minimaal 6 weken tussen bezoeken) waarvan 1 veldbezoek in de kraamperiode (15 mei-15 juli) en eventueel 1 veldbezoek in de ochtend.

3.2.4 Grote modderkruiper

De sloten ten noorden en ten oosten van het plangebied vormen mogelijk functioneel leefgebied voor de soort grote modderkruiper. Hierdoor adviseren wij om deze sloten niet aan te passen en graafwerkzaamheden voor de haven niet in de sloten uit te voeren. Hierdoor kunnen negatieve effecten op deze soort voorkomen worden. Wanneer dit niet mogelijk is adviseren wij het voorkomen van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten middels een eDNA onderzoek.

3.2.5 Weidevogelkansgebied

Het plangebied valt binnen de begrenzing van een weidevogelkansgebied. We adviseren nader onderzoek uit te voeren naar de bestaande (actuele) waarden van dit gebied voor weidevogels. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van tellingen in het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli), waarbij doormiddel van een aantal veldbezoeken de actuele broedvogelstand van weidevogels binnen de betreffende percelen wordt bepaald.

3.2.6 Zorgplicht

Er kunnen enkele, meer algemene, soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv steenmarter en veldmuis). Op deze soorten is de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De uitvoering van voornoemde plannen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Jaarrond beschermde nesten:** Nader onderzoek gierzwaluw.
- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uitvoeren.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek verblijfplaatsen. Hiernaast voorkomen lichtuitstraling boven het Slettermer Gat en de opvaart. Is dit niet mogelijk? → nader onderzoek vliegroute/foerageergebied.
- **Grote modderkruiper:** De sloten ten oosten en noorden van het plangebied niet aanpassen Is dit niet mogelijk? → Nader onderzoek.
- **Weidevogelkansgebied:** Nader onderzoek actuele waarden.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kennisdocument Huismus Bij12

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.o.pdf>

Kennisdocument Noordse woelmuis Bij12

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-013-Kennisdocument-Noordse-woelmuis-1.o.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Weidevogelgebieden Fryslân

<https://fryslan.gemeentedocumenten.nl/www.fryslan.frl/3555/verordening-romte-fryslan-werkwijze-ro/files/2014%20ok07-weidevogels.pdf>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.